

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pen' u membrii corpului didactic.
Iar pentru comitate școlare și paric. 150 lei.
Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Inserțiuni și reclame

se publică după tarif: — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Note și impresii din călătorie.

IV.

Scoborîndu-ne din parc, am luat parte la întrecerile de gimnastică ale liceului „Petru Rareș”. Întrecerile aceste s'au ținut pe terenul de sport; la ele au luat parte aproape întreagă populația din oraș.

Dela întrecerile aceste am plecat cu *diligența* la *Mănăstirea Bistrița*, depărtare de vre-o 8 km. de Piatra-Neamțu. Aci ne-a primit călduros dl *Ghenadie Caraza*, starețul sf. mănăstiri. Dănsul ne-a condus prin toate încăperile mănăstirii, dându-ne toate explicațiile necesare.

Mănăstirea Bistrița se află infundată între două dealuri, la poalele unei păduri de brad și fag. Aceasta mănăstire e monument istoric. Ea a fost întemeiată de trei călugări, în anul Domnului 1353. La anul 1401 mănăstirea a fost reedificată de către milostivul voevod, *Alexandru cel Bun*; la anul 1556 mănăstirea a fost restaurată de către *Alexandru Lăpușneanu*, dupăcum spune și *pisania*, ce se află la intrarea ei.

În lăuntrul mănăstirii, de-a dreapta, se află mormântul lui Alexandru cel Bun; la stânga se află *Doamna Ana*, soția sa. Mai sunt înmormântați aci: *Alexandru*, fiul lui *Ștefan cel Mare* și *Doamna Chiajna* lui *Petru Lăcustă*.

Am văzut în mănăstire și icoana făcătoare de minuni a *Sfintei Ana*. Icoana aceasta a fost donată lui Alexandru cel Bun de către *Irina*, împărăteasa Țarigradului, pe la anul 1407. Icoana a fost dusă mai întâi la *Suceava* și de acolo a ajuns aci. Se spune, că icoana aceasta a fost pictată de către *Sf. Apostol Luca*.

Mănăstirea e bineșor îngrijită și întreținută. În prezinte sunt aci numai patru călugări. La mănăstire am văzut sosiți bolnavi

din mari depărtări, căutând se obțină vindecare prin rugăciunile și slujbele făcute de către servitorii altarului.

După ce am luat o mică gustare, oferită cu multă dragoste de către dl stareț, ne-am rentors cu toții la Piatra-Neamțu, unde am rămas peste noapte.

În ziua următoare de 18 Maiu am vizitat mai întâi școala primară de băieți „*Lascar Catargiu*“. Școala aceasta are un local mai vechiu, dar pentru acea destul de corespunzător; mobilierul potrivit și materialul didactic suficient; curățenie și ordine bună. Aci am asistat pe rând la lecțiile, ce s'au făcut de către toți patru domni institutori, în frunte cu dl *Ionescu*, directorul școalei. Am constatat că să muncește cu pricepere și îndemănare, obținându-se de către toți dñii institutori frumoase progrese. Am remarcat însă, că între elevii acestei școli aproape 50% sunt evrei și aceasta probabil pentru că școala se află în apropierea cartierului evreiesc.

De aci am mers la școala primară de fete No. 2 „*Carmen Sylva*“ unde e directoară Dna *Mrejeriu*, soția dlui deputat cu același nume. Aci ne-a primit cu cântece frumoase corul școalei, condus de însăși dna directoară. Corul a cântat foarte drăguț; mai rar un cor așa de bun la școli primare. Și aci am asistat la lecțiile dnelor institutoare, cari toate s'au întrecut în arta de a instrua elevele. Aci am văzut minunate lucruri de mână de ale micelor eleve; o dovadă că să muncește cu sârguință din partea tuturor.

Localul acestei școli e foarte modern; coridoare largi, săli spațioase, cu lumină abundență. Locuința directoarei, separată de localul școalei, asemenea era de toată frumuseța. Nici la noi în Ardeal n'am văzut localuri de școli primare mai frumoase de cât aceste.

De aci ne-am dus să cercetăm biroul revizoratului școlar. Acesta se află în localul prefecturii, unde ocupă numai două camere; una pentru șef revizorul și alta pentru celalalt personal. În prezinte personalul acestui revizorat era compus dintr'un sub-revizor — dl *Const. A. Vasiloae* — patru învățătoare detașate și o funcționară de carieră. Arhiva revizoratului nu era mare; două—trei dulapuri cuprindeau toate actele și registrele biroului. Am aflat însă că în multe privințe să lucrează mai expeditiv ca la noi; așa d. e. actele erau împărțite după categorii și nu după dosare; multe referade se scriu deadreptul pe act, rămânând la arhivă numai un scurt extras; statele de plată se fac pe percepții comunale și nu pe percepții de circumscripții. Unele din felurile aceste de lucrare ar fi potrivite să se introducă și în birourile noastre din Ardeal.

De altă parte am aflat, că colegul nostru revizor din Vechiul-Regat nu are să se lupte cu atâtea nevoi școlare ca noi cei din Ardeal. Și de fapt revizorul de acolo n'are de lucru cu o școală română, care acum se organizează și a cărei chestiune încă nici

astăzi nu e pe deplin rezolvată. El n'are să se lupte cu mentalitatea populației noastre din Ardeal, care pentru școlile statului nu jertfește nimic, ci toate le așteaptă să le facă statul. Revizorul de acolo nu cunoaște atâtea categorii de școli minoritare și nici nu are de a face cu atâția slujbași străini de neamul nostru, cari numai amicii școlii românești nu sunt.

Dar revizorul de acolo și într'alte privințe e mai favorizat ca colegul său din Ardeal. Acela se poate deplasa în interes de serviciu mai ușor fiindcă dispune de mijloace de transport, care-i stau la dispoziție în toată vremea. Astfel colegul nostru, revizor Gheorgheasa din Piatra-Neamțu, avea o trăsură bună, cu doi cai sprinteni, cari îl duc ca vântul în toate părțile județului. Trăsura aceasta e dată și întreținută de prefectură. Mă întreb; unde se pomenesc astfel de lucruri la noi în Ardeal.

După prânz am vizitat școala normală de băieți „Gheorghe Asachi”. Ne-a primit cu dragoste dl *V. Ghifescu*, directorul școlii. Aci am ascultat trei lecții de model: două ținute de către un elev și elevă normalistă, iar a treia lecție a fost ținută de către înstitutorul dela școala de aplicație. Lecția dlui înstitutor, făcută după metoda școlii active, a fost minunată; reușite au fost și lecțiile celor doi normaliști.

De aci ne-am dus la școala izraelito-română. Aceasta are un local pompos și încăpător, cu câte patru clase pentru băieți și fete. Școala e întreținută de către comunitatea evreiască, care plătește și personalul. Învățătorii școlii sunt recrutați dintre învățătorii dela școlile statului. În prezintă directorul școlii e dl *Ionescu*, pe care l'am aflat în aceiaș calitate la școala primară de băieți No. 1. Dânsul încasează lunar dela școala izraelită vre-o 3400 lei. Așa cu două lefuri mai bunișoare tot mai merge să faci pe învățătorul în Țara Românească.

La orele 5 d. a. am avut o întrunire la primărie la care au luat parte toți colegii dela cele douăsprezece școli primare românești din localitate. Am petrecut în discuții, cântece și glume câteva momente foarte plăcute. La sfârșitul acestei întruniri ne-am fotografiat cu toții.

Seara a avut loc o cină comună. Au participat aproape toți colegii din oraș. A fost o adevărată serbare de înfrățire a ardelenilor cu moldovenii. S'au ținut o mulțime de cuvântări entusiaste prin care s'au manifestat sentimentele de dragoste și colegialitate, ce trebuiesc să domnească printre învățătorii români de pretutindeni. Ne-am despărțit cu regret, luându-ne bun rămas, de oarece noi aveam să plecăm mai departe.

În ziua următoare de 19 Maiu, la orele 9 dim. am plecat din Piatra-Neamțu. Am luat drumul pe frumoasa *Valea Bistriței*, în sus. Ne însoțesc dnii, revizor Gheorgheasa și administratorul de plasă *Albu*.

De aci se începe pentru noi adevărata cale de triumf. Comunele, pe unde am trecut, trimiteau înaintea noastră delegații și

excoarte de călăreți, îmbrăcați în pitorescul port național; casele erau arborate cu drapelul tricolor; învățătorii și preoții dimpreună cu autoritățile administrative, având pe lângă sine pe elevii școlii și poporul din comună, ne-au primit pretutindeni cu flori frumoase, cuvântări însuflețite și cântece armonioase. De atâta atenția, însuflețire și dragoste cât ne-au arătat iubirii noștri frați moldoveni, zic, nu ne-am așteptat să vedem nici unul dintre noi.

În ziua aceasta am vizitat mai întâi școala din satul *Sărata*, comuna *Doamna*. Am aflat aci frumoase lucruri: local școlar bun și curat, înzestrat cu mobilierul și materialul didactic necesar; atelier cu frumoase obiecte de țierărie și tâmplărie; grădină școlară rațional lucrată; stupină de model.

Mergând mai departe am ajuns în satul *Bistrița*, unde se află mănăstirea cu acelaș nume. Aci am admirat frumoasa statuă ce era dinaintea școlii și care reprezintă pe viteazul nostru soldat român dela Mărășești, care a făcut neperitoare cuvintele: „*Pe aci nu se trece*”. Statua aceasta, care poate face fală ori și cărui oraș, e ridicată în memoria celor trei învățători-eroi dela Sărata și Bistrița, cari au murit vitejește pe câmpul de războiu pentru întregirea neamului. Localul școlar din Bistrița e vechiu, dar acum se ridică un local nou din lemn cu două săli foarte spațioase.

După o cale lungă, cu mici opriri pela vre-o două școli, cari ne primiseră cu elevii în drum, zic, am ajuns la comuna *Tarcău*. Aci am asistat la lecțiile practice și producțiunea elevilor. S-a jucat bine de către micii dilentanți piesa: „*Pe aci nu se trece*”. În Tarcău încă era în construcție un local școlar de lemn; îl ridică cooperativa forestiera din localitate, cu numele „*Albina*”.

Cooperativa aceasta e cea mai mare din țară. Are un capital numai de 500 mii lei, dar i s'a dat dela centrală un credit de vre-o 60 milioane lei. În curs de vre-o 4—5 ani a făcut minuni. Pe locul sterp a creiat un adevărat sat cu locuințe multe de lemn pentru funcționari și muncitori, cu magazine și ateliere, în cari funcționează cele mai perfecționate mașini germane și americane, cari fuzionează repede lemnul de brad după cererile și trebuințele comerțului.

În fruntea consiliului de administrație al acestei cooperative se află dl *Stoienescu*, de profesiune profesor; un om harnic și priceput.

Cooperativa „*Albina*” a ridicat mai multe școli prin satele vecine. Masa bogată și gustoasă, pe care am luat-o aci, a fost oferită de către consiliul acestei frumoase instituțiuni cooperatiste cu care se poate mândri țara noastră.

Plecând din Tarcău am ajuns pe ploaie în *Bicaz*. Dirigințele școlii de aci e părintele *Borș*, un adevărat preot și luminător al poporului. Am cercetat mai întâi școala, ce are două posturi. De aci am mers să vizităm *Domeniul Coroanei*. Ne-a primit foarte afabil dl administrator Armășescu. Dânsul ne-a

arătat toate încăperile castelului, unde s'a fost retras M. S. Regele Ferdinand, pe când în Iași sufla vântul bolșevismului rusesc.

Dela domeniu ne-am dus la localul teatrului pe care la ridicat Coroana. Aci am luat parte la producția elevilor. Sub conducerea părintelui Borș elevii, îmbrăcați în foarte drăguțe costume naționale, au cântat, declamat și jucat mai multe dansuri naționale, cari au fost mult aplaudate de către noi toți.

Marian Sasu.

Program de gimnastică.

(Prin povestire.)

Elevii în școala primară fiind în frageda lor dezvoltare, învățătorul va îngriji de respirarea și circularea sângelui și nici decum de dezvoltarea musculară a acestora.

Atât în programa veche cât și cea nouă s'au destinat acestui studiu ore speciale; cu toate aceste îmi vine să cred, că nu-i s'a dat peste tot atenția cuvenită.

Gimnastica, cântul, lucrul manual au rolurile lor incontestabile. În consecința n'ar trebui să reducem din orele lor ci din contră să le dăm o estensiune și mai mare, intercalându-le aici-colo câteva clipe printre celelalte studii, prin cari redăm înviorarea elevului, după o oboseală pricinuită de ocupațiile intelectuale.

Precum la toate studiile așa și la gimnastică să țintim a-ne apropia cât mai mult de sufletul copilului, ca astfel să-i câștigăm pe lângă altele iubirea și atragerea neșarmurită față de școală.

În cl. I, prin așa zisa „Gimnastică prin povestire“, aranjată de învățător după o normă logică, cred că ne apropiem și mai mult de această țintă.

Nu vom vorbi din cât se poate prea mult și astfel la terminarea lecției, ne vom trezi cu o clasă înviorată. Pliotiseala și frica cauzată lor prin gimnastica disciplinată și oțelită de până acum, nu-și găsesc teren.

La executarea acestor lecții învățătorul va lua parte activă. El va fi imitat de elevi, însă nu prin disciplină de fier ci mai liber, ca ora aceasta să fie așteptată cu bucurie și iubită de elevi; ca oră de petrecere copilărească. Cu timpul însă trecând dela ciclul lecțiilor prin povestire, vom ordona și disciplina pe elevi, spre a fi executate cu perfectă precizie. (La comandă.)

II.

O plimbare în pădure.

1. Mișcări de ordine și respiratorii.

Când eram mic ca voi dl. învățător ne-a dus în pădure. Înainte de plecare ne-a văzut finuta la toți și a căutat cât suntem de curați!

(Adunarea în cerc în jurul învățătorului. Se va căuta a-se obține ținuta dreaptă, fiecare copil aranjându-și îmbrăcămintea.)

Era des de dimineață când am plecat și cocoșii cântau: (Mișcarea brațelor lateral cu bătae pe picioare imitând băteaua aripilor cocoșului.)

(Copiii vor cânta ca cocoșu cât mai tare de mai multe ori.)

2. Mișcare de extensiune.

Fluturii zburau și noi umblam să-i prindem:

(Intinderea brațelor în sus de patru-cinci ori.)

3. Mișcare de abdomen.

O mulțime de iepuri au sărit din holda de grâu, când ne-au simțit:

(Pe brânci săritura iepurelui.)

4. Mișcări de echilibru.

Pe câmp erau rațe și găște; slălean într'uu picior; mai și schimbau ... (Vor imita și cântecul lor.)

5. Jocuri:

Exerciții de fugă; atingerea bățului prin întoarcere la fluier în timpul fugii etc. eventual cu mingea. (Se pot afla ușor din manualele de jocuri.)

6. Mișcări alternânde ale trupului.

Cosașii tăiau iarba care crescuse mare:

(Cu picioarele îndepărtate, imităm mișcarea.)

În apropierea lor era o sperietoare de ciori, care sta așa pe un par și o bătea vântul.

(Cu picioarele îndepărtate, brațele întinse. Aplecarea trunchiului dreapta, st. înainte, înapoi.)

Ajunși în pădure am zărit tăetorii de lemne. Unii cu feres-trăul, alții cu toporul. (Imităm tăierea.)

7. Mișcări pentru picioare.

Întorcându-ne am ajuns la un râu, iar dl. învățător ne-a îngăduit să ne scaldăm și câte doi săream în apă sus:

(Câte doi față'n față prinși de mână; sărituri sus-jos.)

Erau și ciori pe marginea râului, care săreau din loc în loc, căutând mâncare.

(Îndoirea genunchilor adânc și sărituri scurte.)

8. Mișcări de încheere și respirație.

Când am eșit din apă am stat înlinși la soare, să ne odihnim:

(Culcați pe spate; respirație profundă.)

Apoi ne-am întors acasă și am mulțumit dlui inv. pentru plimbare. (Salut, băeți prin înclinarea capului, fetele prin îndoirea ușoară a genunchiului.)

Uioara, 16/VI. 1925.

Ion Răduleş inv.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștientos de către cei vizați.

Revizoratul școlar al județului Alba de Jos.

Către toate direcțiunile școlilor primare de stat.

No. 1513/1925.

I.

Am înțeles, că unele direcțiuni școlare interpretează rău ordinul nostru No. 1321, privitor la închierea anului școlar corente. Aceste direcțiuni au fixat examene de clasă pe ziua 21 l. c. motivând, că nu mai pot aduna elevii pe ziua 28, când s'a stabilit serbarea de fine de an.

Atragem prin urmare din nou atențiunea direcțiunilor școlare ca să execute strict ordinul sus citat. În anul acesta nu se va da deci nici-un fel de examen.

Domnii directori vor rămânea la post până la serbarea de fine de an; dânșii nu-și vor putea lua concedii nici după aceasta dată dacă n'au făcut recensământul, n'au înaintat socotelile pe 1924 și n'au întocmit bugetul școlar pe 1925. Celor ce nu vor îndeplini aceste lucrări, cu părere de rău dar vom fi siliți să le reținem chitanțele de pe lunile Iulie și August, conform ordinului Min. edat anul trecut sub No. 157644.

No. 1482—1925.

II.

În temeiul Ord. No. 49753/925, Vă facem cunoscut, că Ministerul a luat următoarele măsuri, ce se vor aplica cu toată rigoarea.

1.) Școlarii sunt datorii ori unde s'ar găsi și în orice ocaziuni a păstra ordinea, bună cuviință și respectul față de persoanele, cu care vin în contact; a nu se înghesui la adunări și a da navă-lă se ocupe locuri pe scaune ori pe bănci înaintea persoanelor în vârstă, bolnavi, mame cu copii, preoți etc.

2.) Lucrările scrise atât ale elevilor de la școlile statului cât și acele ale elevilor preparați în particular să fie scrise corect cu litere latine (neschimonosite) legibil, cu cerneală și pe hârtie curată și prezentată iar-nu pe fițuici (petice de hârtie) și scrise cu creionul, sub pedeapsă de anulare.

3.) Elevii preparați în particular vor pregăti cursurile de pe manuale oficiale și vor fi examinați numai de pe aceste manuale.

4.) Comisiunile examinătoare ale elevilor pregătiți în particular vor fi cât se poate de scrupuloase la darea notelor, atât la probele orale cât și la cele scrise.

No. 1432/1952.

III.

În temeiul ordinului Onor. Minister No. 54266/1925, Vă facem cunoscut că Veți îndepărta din bibliotecă, cartea „Basme și Snoave” de N. I. Popescu, întrucât conține subiecte cu caracter pornografic.

Revizor școlar, M. Sasu.

ȘTIRE.

* În zilele din urmă a izbucnit cu furie scarlatina printre copii dela școlile primare din localitate. S'au înregistrat două cazuri de decese. Din motivele aceste nu se vor mai putea ținea nici serbările de fine de an din ziua de 28 I. c.

* În săptămâna aceasta se vor ținea examenele de absolvire dela școlile minoritare diu judet. Președinții comisiunilor de examinare vor fi dnii subrevizori școlari respectivi. Examenele de acest soi, care aveau să se țină în Aiud, s'au amânat pe timp nehotărît. Motivele s'au indicat mai sus.

* Expoziția școlară județeană de lucru manual a fost deschisă oficial in ziua de 19 I. c, de către dl revizor *M. Sasu*, delegatul dlui prefect *Dr. C. Velican*, președintele expoziției. Cum s'a spus expoziția e instalată într'o sală încăpătoare dela școala primară de stat „*Axente Sever*” din localitate. Expoziția e foarte drăguță; e vrednică de văzut de toți aceia cari să interesează de instrucția noastră populară. Au expus obiecte școlare primare de stat din următoarele localități: *Aiud, Alba Iulia, Blaj, Vinful de jos, Uioara, Stremț, Poiana Aiudului, Acmariu, Galda de jos, Gusu și Cut*. Asupra obiectelor expuse vom reveni în numărul proxim.

* Onor. Minister al Instrucțiunii cu ord. No. 50723/1925 a aprobat pe ziua de 1 Sept. a. c. următoarele transferări de învățători în județul nostru: *Ioan Sava* din Ghelengic (cadrilater) la *Botez: Rudolf Conrad* din Hărănglab la

Cenade; Panfil Pop din Springs la *Drașov; Livia Drăgan* din Galda de jos la *Galda de sus; Pantellmon Macaveiu* din Tirimia la *Măgina; Maria M. Mitrache* din Casavenii (Dojl) la *Oarda de sus; Dumitru Ivan* din Colibî la *Ohaba; Ioan Moldovan* din Uioara la *Uioara de sus; Galini Lăncrăjan n. Literat* din Vulcan la *Vinful de jos*.

* Cursul de perfecționare organizat de ministerul instrucțiunii pentru învățătorii din toate județele țării, în vederea pregătirei pentru ciclul primar superior se va ține anul acesta la școala normală din Deva (jud. Hunedoara) și va dura dela 5 Iulie crt. până la 16 August crt. Se vor alege din fiecare județ învățători titulari dintre cei mai distinși și doritori de muncă, pentru înălțarea școlii.

* Congresul Asociației generale a membrilor Corpului didactic primar se va ține anul acesta la *Chișinău*, în zilele de 6—7 și 8 Septembrie a.c. cu următoarea ordine de zi:

1.— *Situația materială și situația morală a învățătorilor și repercusiunea lor asupra învățământului:*

2.— *Discuții principiale asupra legii învățământului primar și normal-primar;*

3.— *Organizarea temeinică a Asociației pe întreaga țară:*

4.— *Adunarea gen. a Asociației.*

* Ministerul cultelor a acordat 3 premii naționale de literatură, fiecare câte 100 mil. de lei. Premiul I. a fost oferit d-lui I. Brătescu-V. p. nuvelă și roman, al 2-lea p. critică și istorie lit. d-lui prof. univ. B. Duică, al 3-lea p. versuri dl. Codreanu.